

Työkalu 10: Innovointimenetelmiä

Lisää menetelmiä osoitteessa <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522165107.pdf> ja googlaamalla

Brainstorming

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 5–15min, 1–15 hlö

Välineet: Kyniä ja paperia

Käyttökohde: Sopii kaikkialle ja kaikkiin tilanteisiin, erityisesti innovointisession alkuun herättelemään aivoja.

Menetelmä: Ryhmän jäsenille kerrotaan kehittämistä tarvitseva asia. Valitaan kirjuri, jos ideojia on useita. Ryhmän jäsenet (myös kirjuri) kertovat toisilleen kaikki mieleen tulevat asiat. Kaikki ideat kirjataan niitä karsimatta, koska periaatteena menetelmässä, että määrä tuottaa laatua. Tämän jälkeen ideat käydään läpi ryhmässä, niitä yhdistellään ja karsitaan.

”Joo ja” -menetelmä

Ajankäyttö: noin 60 min.

Välineet: Kynä ja paperia

Käyttökohde: Tarkoituksena työstää eteenpäin edellisen menetelmän (esim. aivoriihi/brainstorming) valikoituja ideoita.

Menetelmä: Edellisen menetelmän valitut ideat kirjataan jokainen omalle A4- paperille. Tämän jälkeen papereita kierrätetään jokaisella tiimiläisellä. Paperilla olevaan työstettävään ideaan vastataan ”positiiviseen sävyyn” ja keksitään siihen jotain lisää. Eli idea hyväksytään ja sitä parannetaan lisäämällä siihen jotain uusia ominaisuuksia tai jotain uutta lisäarvoa tuovaa. Koko tiimillä laput kiertävät kaksi kierrosta.

Menetelmän tuloksena tiimi valikoi yhdessä keskustellen 3 ideaa, jotka viedään seuraavan vaiheen matriisiin.

Ideakävely

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 30–60 min, +5 hlö

Välineet: suuri tila, fläppipaperia, teippiä ja kyniä

Käyttökohde: ks. brainstorming

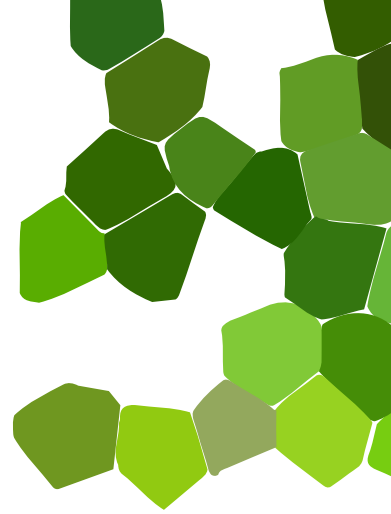
Menetelmä: Ryhmän jäsenille kerrotaan kehittämistä tarvitseva asia. Ryhmän jäsenet kävelevät ympäri tilaa (ulkonakin voi siis toteuttaa) tai työskentelyhuonetta, jonka seiniin on kiinnitetty useita fläppipapereita. Ryhmän jäsenet kirjoittavat mieleensä tulleet ideat fläppipapereille. Liikkuminen helpottaa ideoiden tuottamista ja toisten kirjoittamat ideat antavat lähtökohtia uusille ideoille ja ideaketjuille. Harkinnan mukaan papereihin voidaan kirjata teema/ kysymys, joka ohjaa ideointia. Kävelyn jälkeen jokaisen fläppipaperin sisältö käydään läpi. Ideoita voidaan yhdistellä tai karsia seuraavaa vaihetta varten. Mahdollisuuksien mukaan jokaiselle fläppipaperille voidaan nimetä kirjuri ja innostaja, joka itsekin osallistuu ideointiin.

6-3-5

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 5–20 min, ryhmän koolla ei niin väliä

Välineet: Kyniä, A4-paperia, kello

Käyttökohde: Tuottaa määrällisesti paljon ideoita lyhyessä ajassa.

Menetelmä: Menetelmä on saanut nimensä siitä, että kuusi henkilöä kirjaa kolme ideaa viidessä minuutissa tuottaen 18 idearaakiletta. Henkilöille annetaan kehittämistehtävä, minkä jälkeen jokainen osallistuja kirjaa paperiinsa kolme ideaa viidessä minuutissa. Paperia tulisi vaihtaa kaikkien osallistujien kanssa, kuitenkin vähintään kolmesti. Paperien vaihtamisen jälkeen toisen henkilön kirjaamat ideat luetaan ja niiden pohjalta ideoidaan lisää tai niitä jatkokehitetään. Lopussa ideat esitellään ja tehdään nopea esikarsinta. Tämän jälkeen loput ideat jatkavat karsintavaiheeseen.

Helikopteri

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 5–10 min ja keskusteluun 10min. Alle 10 hlö

Välineet: Kyniä ja paperia

Käyttökohde: Sopii nopeaan ideointiin ja erilaisten näkökulmien esiintuomiseksi

Menetelmä: Osallistujille valitaan erilaiset roolit, joihinideoijat eläytyvät hetken ajan miettimällä, mikä ko. henkilölle on tärkeää ja tyypillistä jne. Tämän jälkeen ryhmän jäsenet ideoivat ratkaisuja kehittämishaasteeseen kyseisen roolin näkökulmasta. Syntyneet ideat kirjataan ja niistä keskustellaan. Lopuksi tehdään nopea esikarsinta, minkä jälkeen valitut ideat jatkavat karsintavaiheeseen.

Sattumasyöttö

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 20–30 min, pienryhmät

Välineet: Kyniä ja paperia

Käyttökohde: Menetelmä toimii hyvin, kun ideoiden tuottaminen on jumiutunut, kun tarvitset nopeaa luovuutta tai kun tarvitset uusia tuote- tai palveluideoita.

Menetelmä: Kirjoita paperiin kehitettävä asia. Kirjoita sen viereen mikä tahansa ensimmäisenä mieleen tuleva sattumanvarainen sana, kuva tai esine. Synnytä uusia ideoita ja ratkaisuvaihtoehtoja sattumanvaraisen sanan, kuvan tai esineen ominaisuuksien, käyttötavan tms. avulla. Kirjaa ideat. Lopussa ideat käydään läpi ja tehdään nopea esikarsinta. Valitut ideat jatkavat karsintavaiheeseen.

Kaukaiset ajatusmallit

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 15–30min, pienryhmille

Välineet: paperia, kynä

Käyttökohde: Menetelmä voi toimia erityisen hyvin monialaisen ryhmän kanssa, koska erilaiset ihmiset luonnostaan yhdistävät asioihin itselleen tuttuja asioita

Menetelmä: Kirjoitetaan paperin toiselle laidalle mikä tahansa sana ja viereen 5–10 erilaista ominaisuutta tähän asiaan liittyen. Koetetaan löytää uusia ideoita valitun sana/asian/esineen ominaisuuksien kautta ja saada siten täsmentäviä ideasyötteitä kehitettävään asiaan. (esim. Kehitettävä asia: viihtyisä työtila, jonka ideoinnissa apusanana käytetään autoa. Listataan autoon liittyviä ominaisuuksia -liikkuva, metallinen, pehmustettu, turvatyyny, musiikkia - voisivat tuottaa ideoina esim. helposti liikutettavat huonekalut, tilan, jossa on pieniä kaiuttimia eri puolilla musiikin kuuntelua varten, nojatuoli, jossa tyyny tms.)

Sharing cafe

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 45–60 min, suuri joukko

Välineet: paperia, kynä, suurehko tila

Käyttökohde: Erityisen hyvä menetelmä työyhteisön kehittämiseen liittyvissä teemoissa, joissa jokainen saa ja joutuu kertomaan idea-aihiot ryhmässään sekä yhdessä keskustelemaan yhteisestä aiheesta.

Menetelmä: Ideoidaan samankokoisissa pöytäryhmissä, kukin kirjaa ideat ylös omaan paperiinsa. Ryhmä hajaantuu ja muodostetaan uudet ryhmät siten, että kukin aiemman ryhmän jäsen on eri ryhmässä ja esittelee aiemmin ensimmäisessä ryhmässä syntyneet ideat uudessa ryhmässä. Jatkoideoitaan ja kirjataan. Ideat jatkavat karsintavaiheeseen.

Käyttäjäraati draiverina

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 60 min, tarvitsee asiakkaita (ryhmän jäsenet voivat myös olla asiakkaita) sekä toimeksi-antajan

Välineet: paperi/excel, paperia, kynä, suurehko tila

Käyttökohde: Tämä menetelmä sopii käyttäjälähtöiseen ja kaikki osapuolet osallistuttavaan kehittämistyöhön. Se mahdollistaa myös tietynlaisten reunaehtojen asettamisen ja rajaa hieman ideointia. Menetelmänä ei toki kaikkein luovin, mutta dialogisin ja motivoiva.

Menetelmä: Ryhmä asiakkaista kertoo näkemyksensä siitä, millainen palvelun/tuotteen tulisi olla. Kriteerit kirjataan ylös taulukkoon. Palvelun/tuotteen valmistaja voi lisätä taulukkoon omat kriteerinsä. Tämän jälkeen ideointia jatketaan yhdessä sovitun ajan siten, että palvelun/tuotteen valmistaja ideoi erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja ja käyttäjäraadin eli käyttäjäraadin jäsenet jalostavat niitä. Kirjataan kaikki käyttäjäraadin kommentein jalostetut ideat. Sovitun ajan jälkeen, karsitaan ja yhdistellään ideoista alussa annettujen kriteerien avulla paras ratkaisuvaihtoehto, josta laaditaan skenaario yhteistyössä käyttäjäraadin kanssa.

Tuplatiimi (Innotiimi Oy)

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 1–2 tuntia, 8–15 hlö

Välineet: paperia, kynä

Käyttökohde: Sopii tilanteisiin, joissa on suurehko ryhmä, koska menetelmässä yhdistetään parhaimpia puolia ideoiden tuottamista suuressa ja pienessä ryhmässä.

Menetelmä: Tuplatiimissä yhtä aihetta käsitellään ja tarkastellaan useista eri näkökulmista. Tavoitteena on löytää ratkaisuvaihtoehtoja avoimiin ongelmiin työskentelyn kuluessa.

Työvaiheet:

Määrittely: Mikä on käsiteltävä aihe tai ongelma?

Pohdinta: Jokainen kirjoittaa yksin paperille 5–10 ajatusta tai ideaa.

Parityöskentely: Valitaan parit ja he tutustuvat toistensa ehdotuksiin ja valitsevat niistä kolme parasta.

Esittely: Parit laittavat ehdotuksensa seinälle ja esittelevät ne muille lyhyesti. Ei vielä kritisoida.

Parikeskustelu: Parit keskustelevat seinällä olevista ehdotuksista ja valitsevat niistä kolme parasta. Parit merkitsevät ehdotuksensa (esimerkiksi tussilla).

Ääntenlaskenta: Eniten ääniä saaneet ehdotukset valitaan jatkoon ja muut poistetaan seinältä.

Yhteinen keskustelu: Jäljelle jääneet laput ryhmitellään aihepiireittäin ryhmän avustuksella. Ehdotuksista käydään keskustelu ja tarvittaessa äänestetään, jos niiden määrää on vielä supistettava.

Kuusi hattua (The de Bono Group)

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 30–45 min.

Välineet: Suuri tila, paperia seinille ja osallistujille, kyniä ja teippiä

Käyttökohde: Hattutekniikan avulla voidaan erotella asioita toisistaan ja keskittyä yhteen asiaan kerrallaan. Hattutekniikan ideana on huomion/tarkkaavaisuuden suuntaaminen eri kohteisiin eri hattua käytettäessä eli eri roolien omaksumisessa. Eri rooleissa ihmiset sanovat mielipiteensä eri asioista helpommin. Hattutekniikalla ajatusten suuntaaminen tiettyyn suuntaan on helpompaa.

Menetelmä: Osallistujat kiertävät tilassa ja kirjaavat ajatuksiaan esim. seinäfläpeille. Fläpin yläreunassa on kirjattuna näkökulma, josta kehitettävää asiaa tulisi tarkastella. Toinen tapa fläpittömään menetelmän käyttöön on myös jakaa värit/näkökulmat valmiiksi eri henkilöille ja jatkaa brainstorming menetelmän avulla siten, että ideoija ideoi saamastaan näkökulmasta ja kirjuri kirjaa kaikkien ideat.

Valkoinen- Informaatio: Mitä tietoja asian ratkaisuun tarvitaan?

Punainen- Tunteet, vaistot: Mitä tunteita asia herättää?

Musta- Riskit, sopivuus: Mitä on otettava huomioon asian ratkaisussa?

Keltainen- Hyödyt: Mikä on ratkaisun käytettävyys, lisäarvo?

Vihreä- Luovuus: Mitä ideoita sinussa herää?

Sininen- Ajatuksia kokonaisuudesta, ongelmanratkaisun prosessista.

Kirjatut asiat käydään läpi ja valitaan muutamia jatkokehittelyyn.

10 ideaa

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 15min

Välineet: paperia, kynä

Käyttökohde: Tarkoituksena on saada juokseva ajatusvirta käyntiin.

Menetelmä: Annetaan jokaiselle A4-paperi ja kynä sekä 15 minuuttia aikaa kirjoittaa 10 ideaa paperille. Ensin pitää saada paperille kaikki ideat (sana tai sanapari) ja sitten vasta tarkennetaan, mitä sillä on haettu.

8x8

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 30min, pienryhmä

Välineet: paperia, kynä

Käyttökohde: Menetelmä toimii alan asiantuntijoiden kesken, jolloin kaikki ymmärtävät käsiteltäviä aiheita ja puhuvat samasta asiasta. Alan ulkopuolelta tulleet ajatusten "rikastuttajat" voivat sotkea jouhevaa ja idearikasta flowta jolloin aika kuluu rikastuttajien briiffaukseen käsiteltävästä aiheesta.

Menetelmä: haasteen/kysymyksen ympärille keksitään 8 näkökulmaa ongelmalle ja jokaiselle näille kahdeksalle 8 ideaa.

SWOT

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 15min, pienryhmä

Välineet: paperia, kynä

Käyttökohde: Toimii hyvänä johdatuksena toimeksiantoon, koska saa osallistujat miettimään toimeksiannon/asian/esiin/palvelun hyviä ja huonoja puolia

Menetelmä: Piirretään nelikenttä ja kirjataan yläpuolelle vahvuudet ja heikkoudet, nelikentän alapuolelle mahdollisuudet ja uhat. Käydään yhdessä läpi kenttä kerrallaan ja kirjataan esiin tulleet piirteet.

Eri menetelmin saatuja ideoita voi arvottaa erilaisten työkalujen avulla. Näitä on esitelty työkalussa 17.